

**РЕПУБЛИКА СРПСКА
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЈЕТЕ И КУЛТУРЕ
РЕПУБЛИЧКИ ПЕДАГОШКИ ЗАВОД**

Милоша Обилића 39 Бањалука, Тел/факс 051/430-110, 051/430-100; e-mail: pedagogski.zavod@rpz-rs.org

Подручна канцеларија Фоча, цара Душана бб, e-mail: s.vilotic@rpz-rs.org

Датум: 31.12.2015. године

**Анализа Извјештаја
о извршеном упису дјецe у први разред основне школе за школску 2015/2016.
годину на подручју Републике Српске**

Теоријски увод

Полазак дјетета у школу је веома важан догађај како за дијете тако и за његове родитеље. Он подразумева низ интензивних емоционално - социјалних доживљаја који остају у сјећању сваког појединца. Поласком у школу дијете пролази кроз један преломни тренутак у животу који почиње од првог доласка у школу када се врши упис. Како одрасле особе осјећају нелагодност и несигурност приликом важних догађаја у животу, тим више дјеца имају израженију стрепњу приликом уписа а затим и приликом поласка у школу. Веома је важно квалитетно припремити дијете за полазак у школу. Поред тога што је улога родитеља у процесу припреме (емоционално-социјалне; интелектуално - радне, ...) дјетета за полазак у школу незамјењива, веома је важна и улога стручних сарадника у школи (педагога, психолога, дефектолога, социјалних радника) са којима се дијете први пут сусреће приликом уписа у школу. Од тог првог сусрета и начина опхођења стручних сарадника школе у многоме ће зависити и лични утисак дјетета који ће генерализовати на његов доживљај школе.

Веома је важно и нужно да стручни сарадници у школи приликом првог сусрета са дјецом која се уписују у школу буду сензибилни, емпатични и одмјерени а нарочито је то неопходно у процесу утврђивања њихових психо-физичких способности, водећи рачуна о њиховој оптималној пажњи, концентрацији и дозвољеном оптерећењу приликом рјешавања различитих задатака који се приликом уписа постављају пред њих. Све чешће смо у ситуацији да видимо не баш свијетле примјере поступака стручних сарадника у школи када се тежи да сваки појединачни стручни сарадник изврши одређену опсервацију дјететових способности примјењујући низ различитих тестова не водећи рачуна о горе наведеним процесима. Поставља се питање оправданости таквог поступања у процесу уписа дјецe у први разред.

Дакле, квалитетном подјелом послова између стручних сарадника у школи а тиме и њиховим оптималним избором мјерних инструманата превазишла би се поменута негативна пракса

а то би истовремено имплицирало утврђивање што објективнијих показатеља психофизичких - способности код дјеце дорасле за полазак у први разред а све у циљу што квалитенијег планирања, припремања и реализовања васпитно - образовног процеса у складу са индивидуалним могућностима будућих ученика.

Такође, одговорнијим и одмјеренијим приступом стручних сарадника у школи приликом уписа дјеце у први разред смањило би се страх код дјеце, али и њихових родитеља, створила би се повољнија емоционално - социјална и сарадничка клима што би допринијело да се дјеца на најприхватљивији начин уведу у свијет школе и школских обавеза које им у наставку живота предстоје.

Циљ и предмет истраживања

На основу датог торијског разматрања важности процеса уписа дјеце у први разред одлучили смо се да извршимо анализу уписа дјеце у први разред основне школе на подручју Републике Српске.

Циљ анализе уписа дјеце у први разред је утврђивање чињеничног стања у организацији и реализацији уписа дјеце у први разред у цјелини, а у складу са тим *предмет* анализе се односи на утврђивање: уписне процедуре; броја уписаних ученика и у складу са тим формираних одјељења; социјалне структуре породица; примјењиваних тестова и у складу са тим утврђених психофизичких способности код дјеце.

У складу са постављеним циљем и предметом, а на основу прикупљених Извјештаја о извршеном упису дјеце у први разред за школску 2015/2016. годину које је доставило 187 основних школа Републике Српске (подаци представљени у Табели 1.), формирана је база података и извршена наративна анализа.

Табела 1. Подаци о броју регија, општина и основних школа у Републици Српској.

Број регија, општина и основних школа у Републици Српској			
Ред. бр.	Регија (ПК РПЗ)	Општина	Школа
1	Фоча	18	27
2	Приједор	6	24
3	Бања Лука	13	68
4	Бијељина	11	33
5	Добој	10	35
Σ	5	58	187

На основу Табеле 1. се види да у Републици Српској има 187 основних школа у 58 општина које покривају 4 Подручне канцеларије и Централ Републичког педагошког завода у Бања Луци. У складу са наведеном регионалном структуром, у наставку ће бити представљени појединачни али и сумарни подаци анализе уписа дјеце у први разред за шк. 2015/16. годину.

Резултати истраживања и интерпретација добијених података

1 Подаци о упису дјеце дорасле за полазак у први разред основне школе у шк. 2015/16. години у складу са законским прописима у Републици Српској

У складу са законским прописима у Републици Српској, јединице локалне самоуправе имају обавезу основним школама доставити спискова дјеце дорасле за упис у први разред, са уписног подручја школе. Подаци су представљени у Табели 2.

Табела 2. Подаци о списковима дјеце дорасле за полазак у први разред у шк. 2015/16.г, са уписног подручја школе.

Регија	Потпун списак	Непотпун списак дјеце	Није доставила списак	Није попуњен податак	Г) нешто друго:	г) Достављен списак дјеце за цијелу општину, није предизвирано којем уписном подручју припадају дјеца	г) Списак који није функционалан	г) Списак за град Бања Лука без наведених улица, када је у питању наше уписно подручје	г) Доставила је исти списак свим школама, а на основу њега није било могуће издвојити дјецу сашколног подручја које припада школи јер је наведено врло мало адреса	г) Списак дјеце рођене у Градишци 2009. године	г) Неколико ученика није било на списку	г) Општина нема евиденцију јер су дјеца рођена у другим општинама	г) Потпун списак дјеце рођене 2009. год. у Приједору	г) Списак дјеце рођене те године са свих уписних подручја	г) Списак дјеце са Општине (подаци из Матичне књиге рођених за период од 01. 9. 2008. – 01. 9. 2009. године).	г) Списак све рођене дјеце 2009 год. са подручја Херцеговине из кога се не види ком уписном подручју припадају.	
Фоча	15	3	7	1	4												
Приједор	13	3	6		2								1	1			
Бања Лука	27	19	11	2	9		3	2	1	1	1	1					
Бијељина	11	10	11		1						1						
Добој	17	14	3		1	1											
Σ	83	49	38	3	17	1	3	2	1	1	2	1	1	1	1		3
%	44.39	26.20	20.32	1.60	9.09	0.53	1.60	1.07	0.53	0.53	1.07	0.53	0.53	0.53	0.53		1.60

На основу Табеле 2. видмо да је 83 или 44,39% јединица локалне самоуправе основним школама доставило потпуне спискове дјеце дорасле за за полазак у први разред у шк. 2015/16. г, са уписног подручја школе, 49 или 26,20% их је доставило непотпуне спискове, 38 или 20,32% није доставило спискове, док их је 17 или 9,09% навело да су достављени спискови нефункционални јер су општи и не односе се на уписна подручја школе.

У складу са чланом 54. Закона о основном образовању и васпитању „Службени гласник Републике Српске“, број 74/08 (са измјенама и допунама Закона „Службени гласник Републике Српске“ број 71/09, 104/11 и 33/14), у предвиђеном законском року, извршен је упис дјеце у први разред у Републици Српској.

У основним школама у Републици Српској углавном су прописно именоване комисије за упис дјеце у први разред у саставу: стручни сарадници школе (педагог, психолог, педагог-психолог, дефектолог,..., у зависности од школе до школе) наставници разредне наставе и лекар. Подаци су дати у Табели 3.

Табела 3. Подаци о саставима комисија за процјену здравственог и психо-физичког стања дјецe при упису у први разред шк. 2015/16. години у Републици Српској.

Регија	Педагог	Наставник разредне наставе	Психолог	Љекар породичне медицине	Логопед	Педијатар	Педагог-психолог	Дефектолог	Социјални радник	Физијатар	Офталмолог	Стоматолог	Библиотекар.	Помоћник директора	Директор	Доктор медицине рада	Професор српског језика и књижевности
Фоча	19	17	14	1	2	2	4	3									1
Приједор	24	17	22	1		2											
Бања Лука	62	52	45	13	2	6	4	2	2				1		1		
Бијељина	32	21	19	2	2	1	1	1		1	1	1		1		1	
Добој	32	19	16	1	8	2		2									
Σ	169	126	116	18	14	13	9	8	2	1	1	1	1	1	1	1	1
%	34.99	26.09	24.02	3.73	2.90	2.69	1.86	1.66	0.41	0.21	0.21	0.21	0.21	0.21	0.21	0.21	0.21

На основу Табеле 3. се види да од укупно 483 лица која су у оквиру комисија за упис дјецe у први разред у шк. 2015/16. години у Републици Српској, вршила процјену здравственог и психо-физичког стања дјецe њих 169 или 34,99% су педагози, 126 или 26,09% су наставници разредне наставе, 116 или 24,02% су психолози, 34 или 7,05% су здравствени радници (љекари породичне медицине, педијатари, физијатар, офталмолог и стоматолог), 22 или 4,56% су дефектолози (дефектолози и логопеди), 9 или 1,86% су педагози - психолози, 2 или 0,41% су социјални радници и по 1 или 0,21% су други чланови школског колектива (директор, помоћник директора, библиотекар и професор српског језика и књижевности).

II Број и структура дјецe уписане у први разред основне школе у шк. 2015/16. години у Републици Српској

У наставку рада ће бити представљена структура дјецe уписане у први разред основне школе у шк. 2015/16. години у Републици Српској.

Табела 4. Подаци о броју дјецe уписане у први разред у шк. 2015/16. г. по регијама (ПК РПЗ) у Републици Српској.

Регија (ПК РПЗ)	Број	%
Бања Лука	3913	37.31
Бијељина	2052	19.57
Добој	1859	17.73
Фоча	1708	16.29
Приједор	956	9.12
Σ	10488	

На основу Табеле 4. се види да је укупно 10488 дјецe уписно у први разред основне школе у шк. 2015/16. години у Републици Српској, од чега 3913 или 37,31% на Регији Бања Лука, 2052 или 19,57% на Регији Бијељина, 1859 или 17,73% на Регији Добој, 1708 или 16,29% Регији Фоча и 956 или 9,12% на Регији Приједор.

Табела 5. Подаци о броју и структури уписане дјеце у први разред у шк. 2015/16. години у Републици Српској.

Регија	Број дјеце у матичним школама			Број дјеце у подручним одјељењима			Укупан број дјеце		
	М	Ж	Σ	М	Ж	Σ	М	Ж	Σ
Фоча	825	717	1542	97	69	166	922	786	1708
Приједор	336	323	659	162	135	297	498	458	956
Бања Лука	1606	1505	3111	396	414	810	2002	1911	3913
Бијељина	639	638	1277	391	384	775	1030	1022	2052
Добој	702	574	1276	279	304	583	981	878	1859
Σ	4108	3757	7865	1325	1306	2631	5433	5055	10488
%	52.23	47.77	74.99	50.36	49.64	25.09	51.80	48.20	

На основу Табеле 5. видимо да је у Републици Српској у школску 2015/16. години уписано 10488 дјеце (5433 или 51,80% дјечака и 5055 или 48,20% дјевојчица) у први разред основне школе.

Од 10488 дјеце њих 7865 или 74,99% је уписано у матичне школе а 2631 или 25,09% у подручна одјељења.

Табела 6. Упоредни подаци броја дјеце уписане у први разред у шк. 2014/15. и 2015/16. години у Републици Српској.

Регија	Мањи у односу на 2014/15. г.	Повећан у односу на 2014/15. г.	Податак није наведен
Фоча	92	108	3
Приједор	86	40	3
Бања Лука	175	234	6
Бијељина	178	117	4
Добој	137	177	3
Σ	668	676	19
Σ		8	

На основу Табеле 6. видимо да је број уписане дјеце у први разред основне школе у шк. 2015/16. годину у Републици Српској порастао за 8 дјеце у односу на шк. 2014/15. годину.

Може се закључити да су представљени подаци оквирни из разлога што 19 или 10,16% основних школа није доставило тражене податке.

Такође, извјестан број основних школа достављао је непрецизне и непотпуне податке.

Табела 7. Старосна структура – годиште дјече уписане у први разред у шк. 2015/16. годину у Републици Српској.

Регија	2010.	01.01-01.9. 2009.	01.09-31.12. 2009.	2008.	2007.	2006.	2002.
Фоча		1178	223	303	4		
Приједор	1	605	120	230			
Бања Лука		2533	454	918	8		
Бијељина		1324	342	380	6		
Добој		1206	244	404	3	1	1
Σ	1	6846	1383	2235	21	1	1
%	0.01	65.27	13.19	21.31	0.20	0.01	0.01

Од укупно 10488 дјече њих 6846 или 65,27% је рођено у периоду од 01.01. до 01.09.2009. године, 1383 или 13,19% их је рођено у периоду од 01.09. до 31.12. 2009. године, 2235 или 21,31% су 2008 годиште, 21 или 0,20% је 2007 годиште а по 1 или 0,01% су 2006, 2002 и 2010 годиште.

Табела 8. Подаци о националној структури дјече уписане у први разред у шк. 2015/16. годину у Републици Српској.

Регија	Срби	Бошњаци	Хрвати	Роми	Остали	Нису се изјаснили	Недостају подаци	Σ
Фоча	1677	11	1		2	17		1708
Приједор	788	143	8		2	15		956
Бања Лука	3585	113	27	4	14	97	73	3913
Бијељина	1778	258	1	10	2	3		2052
Добој	1570	227	11	14	1	36		1859
Σ	9398	752	48	28	21	168	73	10488
%	89.61	7.17	0.46	0.27	0.20	1.60	0.70	

На основу Табеле 8. видимо да је од 10488 уписане дјече у први разред основне школе у шк. 2015/16. годину у Републици Српској њих 9398 или 89,61% су Срби, 752 или 7,17% су Бошњаци, 48 или 0,46% су Хрвати, 28 или 0,27% су Роми, као остали се изјашњава њих 21 или 0,20% док их се није изјаснило 168 или 1,60%.

Може се закључити да су ови подаци оквирни из ралога што за 73 или 0,70% дјече нису достављени подаци.

Табела 9. Подаци о планираном броју одјелења првог разреда за шк. 2015/16. годину у Републици Српској.

Регија	Матична школа	Подручна одјелења	Σ	Чистих одјелења	Одјелења у комбинацији	Σ	Чека се сагласност Министарства просвјете и културе Републике Српске
Фоча	68	50	118	73	45	118	
Приједор	37	66	103	44	59	103	
Бања Лука	151	136	287	180	107	287	1
Бијељина	65	108	173	110	63	173	
Добој	83	102	185	105	80	185	
Σ	404	462	866	512	354	866	1
%	46.65	53.35		59.12	40.88		0.12

Уписана дјеца у први разред шк. 2015/16. године у Републици Српској распоређена су у 866 одјелење од тога у 404 или 46,65% одјелења у матичним школама и 462 или 53,35% подручна одјелења.

Од укупно 866 планираних одјелења првог разреда, дјеца су распоређена у 512 или 59,12% чистих одјелења и 354 или 40,88% комбинована одјелења.

Напомињемо да подаци нису коначни из разлога што један број школа није доставио потпуне податке и што су измене могуће до почетка школске године.

Табела 10. Подаци о броју дјеце обухваћене предшколским васпитањем и образовањем у Републици Српској.

Регија	Похађали неки од облика предшколског васпитања и образовања		Σ	Нису похађали неки од облика предшколског васпитања и образовања		Σ	Нешто друго Није достављен податак
	Број дјеце матична школа	Број дјеце подручна одјелења		Број дјеце матична школа	Број дјеце подручна одјелења		
Фоча	1365	103	1468	160	60	220	1/20
Приједор	465	97	562	179	215	394	
Бања Лука	2473	286	2759	599	547	1146	1/8
Бијељина	886	333	1219	390	443	833	
Добој	846	181	1027	361	397	758	3/74
Σ	6035	1000	7035	1689	1662	3351	5/102
%	57.54	9.53	67.08	16.10	15.85	31.95	0.05

На основу Табеле 10. видимо да од укупно 10488 дјеце њих 7035 или 67,08 % је похађало неки вид предшколског васпитања и образовања, 3351 или 31,95% није, док за 102 или 0,05% дјеце недостају подаци.

Евидентно је да је већи број дјеце (6035 или 57,54%) која су похађало неки вид предшколског васпитања и образовања уписан у матичне школе у односу на број дјеце (1000 или 9,53%) која су уписана у подручна одјелења.

Значајан број дјеце (1689 или 16,10%) уписане у матичне школе и подручна одјелења (1622 или 15,85%) није похађало неки вид предшколског васпитања и образовања.

Подаци су оквирни јер један број школа није доставио потпуне податке.

III Подаци о породичним приликама дјеце уписане у први разред у шк. 2015/16. години у Републици Српској

У наставку рада ће бити представљени подаци о породичним приликама дјеце уписане у први разред основне школе у шк. 2015/16. године у Републици Српској.

Табела 11. Подаци о социјалној структура породица дјеце уписане у први разред у шк. 2015/16. г. у Републици Српској.

Регија	Са оба родитеља	Без 1 родитеља	Без оба родитеља	Са старатељима	Са разведеним родитељима	Отац непознат	Σ
Фоча	1635	21			55	4	1715
Приједор	883	11		1	59	2	956
Бања Лука	3650	38		7	194	23	3912
Бијељина	1942	19		2	84	7	2054
Добој	1721	22		1	100	17	1861
Σ	9831	111		11	492	53	10498
%	93.74	1.06		0.10	4.69	0.51	+10

На основу Табеле 11. видимо да од укупно 10488 дјеце њих 9831 или 93,74% има оба родитеља, 111 или 1,06% их је без једног родитеља, 11 или 0,10% има старатеље, 492 или 4,69% их има разведене родитеље, док је код 53 или 0,51% отац непознат. Дакле, из непотпуних породица је 667 или 6,36% дјеце уписане у први разред шк. 2015/16. године.

Неопходно је напоменути да један број школа није доставио прецизне и релевантне податке, с тога су представљени подаци оквирни показатељи социјалне структуре породица дјеце уписане у први разред основне школе у шк. 2015/16. години у Републици Српској.

Табела 12. Структура дјеце уписане у први разред у шк. 2015/16. г. у Републици Српској према подацима о запослености родитеља.

Регија	Оба родитеља запослена	Оба родитеља незапослена	Само један родитељ запослен	Пензионери	Родитељи у иностранству	Родитељи инвалиди	Σ	Више	Нису се изјаснили
Фоча	706	303	764	15	5	17	1810	101	
Приједор	253	256	431	1	10	1	952	4	3
Бања Лука	1792	550	1526	16	47	18	3949	36	1
Бијељина	525	648	860	10	18	2	2063	11	
Добој	585	447	806	4	41	12	1895	36	
Σ	3861	2204	4387	46	121	50	10669	188	4
%	36.81	21.01	41.83	0.44	1.15	0.48			0.04

На основу Табеле 12. видимо да је од укупно 10488 дјеце њих 4387 или 41,83% има само једног запосленог родитеља, оба запослена родитеља има њих 3861 или 36,81%, док 2204 или 21,01% њих има оба незапослена родитеља. Затим, подаци указују да 121 или 1,15% дјеце има родитеље који се налазе у иностранству, 50 или 0,48% их има родитеља инвалида а 46 или 0,44% родитеље пензионере. Можемо оквирно закључити да је веома изражена незапосленост родитеља дјеце која полазе у први разред.

На основу обраде података уочено је да један број школа није доставио податке, с тога су представљени подаци разматрани само као оквирни показатељи стања запослености родитеља дјеце уписане у први разред основне школе у шк. 2015/16. години у Републици Српској.

Табела 13. Подаци о стамбеним приликама дјече уписане у први разред у шк. 2015/16. г. у Републици Српској.

Регија	У породичној кући	У властитом стану	Као подстанари	Није наведено
Фоча	1096	480	132	
Приједор	668	170	58	1/59
Бања Лука	2597	951	329	36
Бијељина	1516	425	111	
Добој	1381	352	126	
Σ	7258	2378	755	1/95
%	69.20	22.67	7.20	0.91

На основу Табеле 13. видномо да од укупно 10488 дјече њих 7258 или 69,20% живи у породичној кући, 2378 или 22,67% их живи у властитом стану док их 755 или 7,20% живи као подстанари.

Подаци су оквирни јер је евидентно да један број школа није доставио потпуне податке.

Увида ради подаци о појединачној образовној структури родитеља дјече уписане у први разред у шк. 2015/16. г. у Републици Српској дати су у Табели 14.

Табела 14. Подаци о појединачној образовној структури родитеља дјече уписане у први разред у шк. 2015/16. г. у Републици Српској.

Регија	Школска спрема очева									Школска спрема мајки									Σ	
	Без образовања	4 ОШ	ОШ	ССС	ВШ	ВСС	МС	МР	ДР	Σ	Без образовања	4 ОШ	ОШ	ССС	ВШ	ВСС	МС	МР		ДР
Фоча	0	0	51	1319	49	283	1	4	4	1711	1	2	74	1183	72	357	0	7	1	1697
Приједор		4	135	697	18	87	1	1		943	3	4	159	651	37	98		2		954
Бања Лука	8	15	370	2730	99	589	5	31	23	3870	7	19	432	2529	98	759	5	34	13	3897
Бијељина	7	13	313	1425	50	213	2	7	3	2033	17	18	407	1281	66	244	5	3	1	2042
Добој	2	11	284	1330	40	159	0	4	0	1830	16	19	355	1242	35	181	1	3	1	1853
Σ	17	43	1153	7501	256	1331	9	47	30	10387	44	62	1427	6886	308	1639	11	49	16	10443
%	0.16	0.4	11.10	72.22	2.46	12.81	0.09	0.45	0.29	99.04	0.42	0.59	13.66	65.94	2.95	15.69	0.11	0.47	0.15	99.57

Обједињен преглед података о образовној структури родитеља дјече уписане у први разред у шк. 2015/16. г. у Републици Српској, дат је у Табели 15.

Табела 15. Подаци о образовној структури родитеља дјече уписане у први разред у шк. 2015/16. г. у Републици Српској.

Регија	Без образовања	4 ОШ	ОШ	ССС	ВШ	ВСС	МС	МР	ДР	Σ
Фоча	1	2	125	2505	121	640	1	11	5	3407
Приједор	3	14	284	1348	55	185	1	3		1897
Бања Лука	15	34	802	5229	197	1347	10	65	36	7767
Бијељина	23	31	718	2677	116	456	7	10	4	4075
Добој	18	30	639	2572	75	340	1	7	1	3683
Σ	60	111	2568	14331	564	2968	20	96	46	20829
%	0.29	0.53	12.33	68.80	2.71	14.25	0.10	0.46	0.22	99.30

На основу Табеле 15. видимо да, од укупно 20829 родитеља њих 14331 или 68,80% их има ССС, 2968 или 14,25% их има ВСС, 2568 или 12,33% их има ОШ, 564 или 2,71% их има ВШ, 111

или 0,53% их има 4 разреда ОШ, 96 или 0,46% су магистри, 60 или 0,29% их је без образовања, 46 или 0,22% су доктори наука и 20 или 0,10% су мастери.

Можемо закључити да је ниво образовања родитеља дјецe уписане у први разред основне школе у шк. 2015/16. години концентрисан око средње стручне спреме и да је веома мали број академски образованих родитеља.

На основу обраде података уочено је да један број школа није доставио прецизне податке, с тога су представљени подаци разматрани само као оквирни показатељи стања образовне структуре родитеља дјецe уписане у први разред основне школе у шк. 2015/16. години у Републици Српској.

IV Подаци о здравственом стању дјецe уписане у први разред у шк. 2015/16. години у Републици Српској

У наставку рада ће бити представљени подаци о здравственом стању дјецe уписане у први разред основне школе у шк. 2015/16. години у Републици Српској.

Табела 16. Подаци о здравственом стању дјецe уписане у први разред у шк. 2015/16. г. у Републици Српској.

Регија	Број дјецe која немају здравствених проблема	Број дјецe са здравственим тегобама	Немамо података	Није наведено
Фоча	1670	40		2
Приједор	934	26		
Бања Лука	3710	294	1	
Бијелина	1965	104		5
Добој	1752	71		
Σ	10031	535	1	7
%	95.64	5.10	0.53	3.74

На основу Табеле 16. се закључује да од укупно 10488 дјецe колико их је уписано у први разред у шк. 2015/16. г. у Републици Српској, а на основу љекарских налаза са извршеног обавезног систематског прегледа и/или изјава родитеља, њих 10031 или 95,64% нема здравствених проблема док их 535 или 5,10% има извјесне здравствене проблеме.

Седам основних школа или 3,74% није навело податке о здравственом стању дјецe, 3 или 1,0% наводи да је податке о здравственом стању дјетета добило од родитеља (усмено или помоћу упитника) из разлога што је у љекарским налазима и извјештајима само наведено, код сваког дјетета без изузетка способан за упис у школу и/или физикални налаз уредан, док је 1 или 0,53% навела да нема те податке, с тога се исти сматрају непотпуним и оквирним.

Појединачни подаци о здравственом стању дјецe уписане у први разред у шк. 2015/16. г. у Републици Српској су представљени у Табели 17.

Табела 17. Подаци о утврђеним здравственим и психо-физичким проблемима дјеце уписане у први разред у шк. 2015/16. г. у Републици Српској.

	Здравствени и психо-физички проблеми					Број	
	Фоца	Приједор	Баня Лука	Бијељина	Добој	Σ	%
Оштећење вида/ Сметње вида (видно поље сужено - (диоптрија +1 (2); слабовидост (3))/ Стробица,Strabismus (9).	1		25	13	11	50	0.48
Птоза капка	1					1	0.01
Оштећење слуха: (1-слухни апарат; оштећење слуха на оба уха -1 (или не на утралну цјевчица-1).	1		3	4	1	9	0.09
Са оштећењем у говорно - гласовној комуникацији.	1	2	63	19	7	92	0.88
Dyslalia.			1		1	2	0.02
Мјесовити развојни поремећај Ф 83./ Успорен развој говора Ф83.			2			2	0.02
Расцијеп усне и непаца, итд.	1					1	0.01
Реснице испод језика.	1					1	0.01
Деформацијом стопала (спуштена стопала/равне табане -Pedes planovalga).	2		57	29	11	99	0.94
Неправилно држање тијела.		2	50			52	0.50
Физичке сметње – тјелесно оштећење /недостатак	1		6		8	15	0.14
Деформитет кичменог стуба; грудног коша; стопала.			2	5		7	0.07
Сколиозис.			1		3	4	0.04
Paralysis cerebrealis.			2		1	3	0.03
Киџозом.					3	3	0.03
Иступнен грудни кош.					2	2	0.02
Хемипареза G81/ Хемипареза.			2			2	0.02
Грудни кош-deformatio thoracis.			1			1	0.01
Кривљење десног стопала.					1	1	0.01
Искривљење кичме.	1					1	0.01
Спштено раме.			1			1	0.01
Физички деформитет због ишшаћења кука.	1					1	0.01
Петерсов синдром (Morbus Perthes M91).	1					1	0.01
Дијете је рођено без десне надлактице.			1			1	0.01
Juvenilni artritis idiopatski.			1			1	0.01
Шарко мари тит.	1					1	0.01
Тјелесне развијености.			1			1	0.01
Интелектуални дефицит.			1	3	2	8	0.08
Лака ментална ретардација/dg./ LMR F 70.	2		1		3	4	0.04
Психофизички поремећаји и обољења.			2	1	2	5	0.05
Поремећаји у понашању.		1				1	0.01
Вишеструке сметње (опсервациони период -3.)	3		8			11	0.10
Даунов синдром.		1	5	2		8	0.08
Сензорна оштећења (вида и слуха).	2					2	0.02
Мјесовити специфични поремећај.			1			1	0.01
Аутизам/ Dg. Pervazivni razvojni poremećaj F 84.0			1		1	2	0.02
Елементе првазивног развојног поремећаја (опсервациони период).			1		2	3	0.03
Дисхармоничан развој /Дисхармоничан развој – (развијања дисфазја - према информацијама које имамо сметње су настале као посљедица вакцинасања - 4).		4	12			16	0.15
Епилепсија, Status epilepticus grand ma.	2	1	6	1	2	12	0.11
Хидроцефалус.	1		1	1		3	0.03
Конвулзије.			3			3	0.03
Успорен психо – моторни развој (опсервациони период-1).		1		1		2	0.02
ADHD /хиперактивност.		1			1	2	0.02
Васпитна запуштеност.	1		1			2	0.02
Encephalitis viralis, non specificata.			1			1	0.01
Meningomyelocellam, Status post operatio hydrocefalus cong. Aa III/IV, Deformatio thoracolumbalis cong. St. Post corectionem kyphosis et stabilisatio neu posterioris TH8 – sacrum cum III, St. Post fracturam femoris dex. Cum III, Vesica urinaria neurogenes,			1	1		1	0.01
Hydronephrosis l. Sin. Gr.II.							
Фрас.				1		1	0.01
Дисфазивни развој.				1		1	0.01
Порођај са компликацијама уграђен ВП шанг у глави.				1		1	0.01
Хронично обољење.			1			1	0.01
Бронхитис/алергијски бронхитис -1.	5	3	1	5	1	15	0.14
Дијабетес/ Diјabetes tip 1 (1).			3		1	4	0.04
Болест штитне жљезде./ Појачан рад штитне жлијезде.			2		1	3	0.03
Поремећај коагулације./Снижен фактор коагулације.			1	1		2	0.02
Цистична фиброза.			1			1	0.01
Ларингитис.		1				1	0.01
Акутна лимфобласна леукемија (1); Dg. LLA (лијечена леукемија) (1); ALL (1)			1		2	3	0.03
Кожно обољење.	1			1		2	0.02
Атопски дерматитис.			2			2	0.02
Alopecia areata.				1		1	0.01
Displasio fibrodispanis osi fikans progresiva i ihtiofoza.	1					1	0.01
Exanthema toxoallergicum.			1			1	0.01
Екцем.	1					1	0.01
Урођено тјелесно оштећење коже и поткожног ткива.			1			1	0.01
Задобијене опекотине у раном дјетинству.				1		1	0.01
Обољење урогениталних органа.				1		1	0.01
Неспуштене тестисе.	3					3	0.03
Neonatus temporarius hyprophicus, Hypospadiа, Hyperbilirubemija neonatal.				1		1	0.01
Ноћно мокрење - енуреза.			2			2	0.02
Дисфункционално мокрење.			1			1	0.01
Хронични циститис.	1					1	0.01
У првој години живота укљоњен бубрег.			1			1	0.01
Уграђене цјевчице за мокраћне канале.			1			1	0.01
Здравствени проблеми изазвани бактеријом кандида.				1		1	0.01
Уринарне инфекције.	1					1	0.01
Брух.				3		3	0.03
Алергије.	1	6	3	1		11	0.10
Алергијска астма.	1		3			4	0.04
Алергија на полен.			1	1		2	0.02
Алергија на кикирики.				2		2	0.02
Алергију на глутен.			1			1	0.01
Алергија на прашину.			1			1	0.01
Алергија на одређену храну.			1			1	0.01
Урођене срчане мане.					3	3	0.03
Atresio arteriae pulmonalis, Atresio v. Tricuspidalis, ASD-st. Post balon atrioseptomiam, St. Post Glenn operatio.				1		1	0.01
Сметње у раду срца.	1	1				2	0.02
Комплексна срчана мана.			2			2	0.02
Шум на срцу.		2				2	0.02
Дијете је са двије године имало операцију срца.				1		1	0.01
Кардиомиопатична хипертрофија.				1		1	0.01
	Σ	40	26	294	105	70	535

Евидентно је да се на основу љекарских налаза са извршеног обавезног систематског прегледа и/или изјава родитеља приликом уписа дјече у први разред у шк. 2015/16. г. у Републици Српској, код њих 535 или 5,10% утврдило 535 разноврсних здравствених проблема, тегаба као и акутних и хроничних обољења, затим различити инвалидитети и психо-физичка стања.

У Табели 18. дат је поопштен преглед утврђених типова здравствених проблема и тегаба; акутних и хроничних обољења; као и различитих инвалидитета и психо-физичка стања.

Табела 18. Подаци о типовима здравствених и психо-физичких проблема дјече уписане у први разред у шк. 2015/16. г. у Републици Српској.

Регија	Оштећење вида	Оштећењем слуха	Оштећење у говорно-гласовној комуникацији	Тјелесно оштећење	Интелектуално оштећење	Психофизички поремећаји и обољења	Вишеструке сметње	Аутизам	Друге сметње	Σ
Фоча	2	1	3	7	2		5		20	40
Приједор			2	2		1	1		20	26
Бања Лука	25	3	66	125	2	2	14	2	55	294
Бијељина	13	4	19	34	3	1	2		29	105
Добој	11	1	8	29	5	2		3	11	70
Σ	51	9	98	197	12	6	22	5	135	535
%	0.49	0.09	0.93	1.88	0.11	0.06	0.21	0.05	25.23	5.1

Дакле, на основу Табела 17. и 18. видимо да је приликом обавезног љекарског систематског прегледа и/или изјава родитеља приликом уписа дјече у први разред у шк. 2015/16. г. у Републици Српској код њих 535 или 5,10% идентификовано мноштво здравствених и психо-физичких проблема који су поопштени у следеће типове: тјелесно оштећење код 197 или 1,88% дјече, 135 или 25,23% са другим сметњама, 98 или 0,93% са оштећењем у говорно-гласовној комуникацији, 51 или 0,49% са оштећењем вида, 22 или 0,21% са вишеструким сметњама, 12 или 0,11% са интелектуалним оштећењем, 9 или 0,09% са оштећењем слуха, 6 или 0,06% са психофизичким поремећајима и обољењима и 5 или 0,05% са аутизмом.

Што се тиче идентификованих *других сметњи*, на основу Табела 17. видимо да је наведено мноштво здравствених проблема код 135 или 25,23% дјече, овдје ћемо увида ради издвојити само најприсутније: алергије (22 или 0,21%); обољења урогениталних органа (16 или 0,15%); дисхармоничан развој (16 или 0,15%); бронхитис (15 или 0,14%); болести срца (12 или 0,11%); епилепсија (12 или 0,11%); кожна обољења (10 или 0,10%); дијабетес (4 или 0,04%), леукемија (3 или 0,03%); обољења штитне жлијезде (3 или 0,03%), хидроцефалус (3 или 0,03%); конвулзије (3 или 0,03%) и др.

Можемо закључити да је укупно пријављено и идентификовано 535 или 5,10% дјече са различитим здравственим и психофизичким сметњама те да је тај број оквиран с обзиром да један број здравствених установа основним школама није доставио прецизне податке као и да један број школа уопште није доставио податке са извршених обавезних љекарских систематских прегледа дјече дорасле за упис у први разред основне школе у Републици Српској.

Табела 19. Подаци о броју уписане дјеце у први разред у шк. 2015/16. г. у Републици Српској, која имају Налаз и мишљење првостепене стручне комисије за процјену потреба и усмјеравање дјеце и омладине са сметњама у развоју.

Регија	Има	Нема	Процес процјене у току	Потребна процјена	Препоручена процјена
Фоча	4	82	4		
Приједор	11	60	1	1	
Бања Лука	35	270	15	2	
Бијељина	9	43	1	2	
Добој	9	199	4	2	1
Σ	68	654	25	7	1
%	0.9%	86.62	3.31	0.93	0.13

На основу Табеле 19. видимо да од укупно 755 дјеце са сметњама у развоју, за коју су дати и наведени подаци, њих 68 или 0,9% има Налаз и мишљење првостепене стручне комисије за процјену потреба и усмјеравање дјеце и омладине са сметњама у развоју, 654 или 86,62% их нема Налаз и мишљење надлежне комисије, за њих 25 или 3,31% процес процјене потреба и усмјеравање дјеце је у току, за 7 или 0,93% се сматра да је неопходна процјена потреба и усмјеравање дјеце од стране надлежне комисије, док је 1 или 0,13% дјетету препоручена пороцјена потреба и усмјеравање од стране надлежне комисије.

Појединачни подаци о идентификованим сметњама у развоју на основу Налаза и мишљења надлежне комисије дјеце уписане у први разред у шк. 2015/16. г. у Републици Српској су представљени у Табели 20.

Табела 20. Подаци о броју дјеце код којих су идентификоване сметње у развоју на основу Налаза и мишљења првостепене стручне комисије за процјену потреба и усмјеравање дјеце и омладине са сметњама у развоју .

Регија	Оштећење вида	Оштећење слуха	Оштећење у говорно-гласовној комуникацији	Тјелесно оштећење	Интелектуално оштећење (ЛМР)	Психофизички поремећаји и обољења	Вишеструке сметње	Аутизам	Друге сметње		Σ
									Даунов синдром		
Фоча	1			1			1		1		4
Приједор			5				6				11
Бања Лука		1	2	5	1		8	10	4	4	35
Бијељина	2				1		4			2	9
Добој	1		2		2	1		3			9
Σ	4	1	9	6	4	1	19	13	4	7	68
%	5.88	1.47	13.24	8.82	5.88	1.47	27.94	19.12	16.17		0.65

На основу Табеле 20. видимо да од укупно 10488 дјеце њих 68 или 0,65% има Налаза и мишљења првостепене стручне комисије за процјену потреба и усмјеравање дјеце и омладине са сметњама у развоју. Дакле, код 68 дјеце уписане у први разред основне школе у шк. 2015/16. г. у Републици Српској на основу Налаза и мишљења надлежне комисије идентификоване су следеће сметње у развоју: вишеструке сметње код 19 или 27,94% дјеце, са аутизмом их је 13 или 19,12%, са другим сметњама их је 11 или 16,17% (од чега 7 или 10,29% их је са Дауновим синдромом), са оштећењем у говорно-гласовној комуникацији их је 9 или 13,24%, са тјелесним оштећењем их је 6 или 8,82%, по 4 или 5,88% их је са оштећењем вида и са интелектуалним оштећењем (ЛМР), по 1 или 1,47% их је са оштећењем слуха и са психофизичким поремећајима и обољењима.

Табела 22. Преглед коришћених субтестова у оквиру тестова/инструментарија за процјену зрелости дјече уписане у први разред у шк. 2015/16. години у Републици Српској.

Инструментариј	Тестови/субтестови	Број						
		Фоча	Приједор	Бања Лука	Бијељина	Добој	Σ	%
Приручник за упис дјече у први разред (1) (Јадранка Оштарчевић, дипл. педагог, виша савјетница за стручне сараднике педагоге, Агенција за одгој и образовање) Хрватска који је прилагодила радна група Актива педагога Бања Лука (Свјетлана Радусин, педагог, -Ђорђа Грајић, педагог - Тајјана Марић, мр педагошких наука - Драгана Момић, педагог Милана Копрена, педагог), уз стручну помоћ Нине Нинковић, начелнице одјељења за предшколско, основно образовање и опште средње образовање./ Упитник за процјену зрелости за упис у први разред Аутор: Јадранка Оштарчевић. Преузето са интернета 1.02.2015. иприлагођено./ Кумулативни картон личних података резултата проверавања зрелости за упис у први разред и резултати напредовања током школовања. / Упитник за процјену зрелости за упис у први разред. /Инструментариј за упис дјече у први разред. /Проверавање зрелости дјетета за упис у први разред – група аутора./Тест процјене зрелости за упис у први разред./ Инструментариј је предложен и усвојен од стране Актива педагога регије Приједор и Оштре Луке (тест није стандардизован).	1. Општи подаци које дијете зна о себи (и околини-1).	6		17		6	29	15.51
	2. Процјена сналажења у времену и комуникацији.	8		13		3	24	12.83
	3. Опажање предмета и визуелно памћење.			15		3	18	9.63
	4. Способност уопштавања и логичког закључивања.	7		15		2	24	12.83
	5. Говорно -језички развој.	9		16		2	27	14.44
	6.Математичко предзнање	9		17		4	30	16.04
	7. Именоване боја (2): (1. Именоване боја./2. Т2.)	3		22		8	42	22.46
	8. Сличности и разлика (2): 1. Сличности и разлика / 2. Т2 2).	4		33	23	13	81	43.32
	9. Графомоторни развој (4): (1. 9. Тест графомоторике./2. Тест графомоторике./ 3. 9. /TSS-N /4. (ТСШ – Т) .	5	11	22		10	48	25.67
	10. Просторна оријентација (4): (1. ТПП, аутори др Петар Мандић и др Недељка Гајановић, „Свјетлост“ ОУП Завод за уџбенике и наставна средства, Сарајево 1982./ 2. ТSS-Р Весна Влаховић – Штетић/ 3. Тест перцептивне организације, Ејуб Ђехић и 4. Просторна оријентација.).	11	14	33	27	15	90	48.13
	11. Причање по низу слика (2): (1. Причање по низу слика /2. Описивање слика.)			6		1	7	3.74
	12. Дефинисање појмова.			2			2	1.07
	13. Стање дјетета.			2			2	1.07
	14. Контакт.			2			2	1.07
	15. Заинтересованост за радне задатке.			2			2	1.07
	16. Самосталност у раду и разумијевање упутстава за рад.			2			2	1.07
	17. Активност и концентрација у раду.			1			1	0.53
	18. Истрајност.			1			1	0.53
	19. Вербално изражавање.			1			1	0.53
	20. Брзина.			1			1	0.53
Упитник за упис дјетета у први разред о сновне школе (2)./Предзнање будућих првака.	1.Тест лексичке, математичке спремности.	1				1	0.53	
	Оријентација.	1				1	0.53	
	1. Информације.				2		2	1.07
Ревидирана верзија REVISKA Аутор:Миклош Биро Приручник за REVISK 1 и 2 дио Савез друштва психолога, Београд Скраћена форма за узраст 5-6 година/Ревиск- Ревидирана скала за мјерење интелигенције по принципима векслера.	2.Аритметика.				1		1	0.53
	3.Рјечник (2): (1. Рјечник./2. Т7 Рјечник.).				1	1	2	1.07
	1. Разумијевање говорних упута.			1			1	0.53
Инструментариј за упис дјече у први разред.	2.Просторни односи и количина.			1			1	0.53
	1. Информисаност.	4	18	24	3	11	62	33.16
	2. Визуелна меморија.	5	18	21	3	10	57	30.48
	3. Слагање коцки.	5	17	21	3	10	56	29.95
	4. Слагање шифра.	5	17	20	3	7	52	27.81
ТЗШ -Тест зрелости за школу +, 2011./ Зденка Нововић, Миклош Биро, Александар Бауцал, Снежана Товиловић/ Центар за примењену психологију/Друштво психолога Србије.	5. Визуелни рјечник (алтернатива „Шифри“ код едукативно запустене дјече или дјече чији матерњи језик није српски).	4	10	15	1	6	36	19.25
	Т2 1 идентификације.	4	1	19	23	10	57	30.48
Тест менталних способности (3): 1. Тест менталних способности /2: ИТ-1 /3. ТИП- Недељка. Гајановић.	1.Нумерички тест (ТСШ –Н) нумерика.	2				1	3	30.48
	2.Тест познавања чињеница (ТСШ – Ч).	1				1	2	1.60
Инвентар социјалне зрелости за упис дјече у први разред основне школе (7): (1. Упитник за родитеље. / 2. Инструмент 4. Петар Мандић и др Недељка Гајановић./ 3. Упитник за родитеље креиран за потребе прикупљања података за упис у први разред./ 4. Интервју са родитељима./ 5. Упитник за родитеље – Интерни школски документ креиран од стране педагога и психолога./ 6. Упитник за родитеље, Упитник направио Актив педагога регије Приједор./ 7.Подаци о родитељима.)	1.Опште породичне прилике.			1			1	0.53
	2.Општи подаци о дјетету.			1			1	0.53
	3.Подаци о родитељима/ старатељима и осталим члановима породице.							
Инструментариј за испитивање дјече прије поласка у школу (аутори:Мандић - Гајановић), Свјетлост, ОУП Завод за уџбенике и наставна средства, Сарајево 1982.	1.Тест 4-Лавиринт.	1					1	0.53
	2.Тест 5-Шифре.	1					1	0.53
	3.Тест 9-Цртање оптичких облика по узору .	2					2	1.07
	4.Контакт са испитивачем (2): (1. Контакт са испитивачем ./ 2. Тест процјене интересовања и контакта са испитивачем Т-4.)	1				1	2	1.07
	5.Интересовања и понашања током тестирања.	1					1	0.53
	6. Графички тест перцептивне организације,	1				1	2	1.07
	7.Памћење ријечи.	2					2	1.07
Батерија тестова (ИЕФПГ).	8.Т2 непосредно памћење слика.	2				3	5	2.67
	1.Тест латерализације.					2	2	1.07
	Т1 Упоредивање знакова, сличности и разлике.					4	4	2.14
Инструменти из приручника „Индикатори зрелости дјече за полазак у школу“ (проф. др Ејуб Ђехић: Сарајево, 1992).	1. Социо-емоционална зрелост.			1			1	0.53
	2. Адаптивно понашање.			1			1	0.53

На основу Табела 21. и 22. видимо да је у Републици Српској приликом уписа дјече у први разред у шк. 2015/16. години вршена процјена њихове зрелости примјеном 92 различита или слична инструментарија/теста те да се у оквиру њих 20 примјењивало 62 различита теста или субтеста. Бројеви у загради представљају број различитих инструментарија/тестова/субтестова помоћу којих се процјењују исте или сличне способности, знања или вјештине дјече.

Дакле, приликом процјене зрелости дјече на упису у први разред основне школе у шк. 2015/16. години у Републици Српској кориштена су 154 различита мјерна инструмента.

На основу анализе података утврђено је да се унутар исте основне школе у Републици Српској примјењује од 3 до 14 различитих мјерних инструмената.

Евидентно је да више различитих стручних сарадника унутар исте основне школе практикује појединачно процјењивање зрелости дјече различитим инструментаријима, тестовима и субтестовима при том процјењујући исте или сличне способности дјече (нпр. општу интелигенцију; способности: идентификације, сличност и разлике, општу информисаност, математичке способности и предзнања, просторну оријентацију, графомоторику, ...) што имплицира да процјена – тестирање траје од 13 до 90 минута по дјетету, што није у складу са оптималном пажњом и концентрацијом дјече тог узраста. Такође је евидентно да одређене стручне службе школа приликом процјене зрелости дјече за полазака у школу процјењују знања која се односе на: читање, писање, сабирање, одузимање, скупове и сл. што никако није у складу са неопходним вјештинама и знањима дјече која полазе у први разред. Не постоји стручна оправданост за овакав приступ процјени зрелости дјече приликом уписа у први разред основне школе.

На основу Табела 21. видимо да највећи број основних школа примјењује *Тест артикулације* тачније њих 86 или 47,59%, затим *Приручник за упис дјече у први разред* (аутор, Јадранка Оштарчевић) њих 61 или 32,60%, *ТЗШ -Тест зрелости за школу +, 2011* њих 60 или 32,09%, *Тест менталних способности* њих 50 или 26,74%, *Инвентар социјалне зрелости за упис дјече у први разред основне школе* (упитник за родитеље) њих 42 или 22,46%, *Тест интелигенције на основу цртежа људске фигуре* њих 23 или 12,30%. Остали инструментарији, тестови и субтестови се примјењују у мање од 10% основних школа што се види из Табела 21. и 22.

Неопходно је напоменути да *Приручник за упис дјече у први разред* (Јадранка Оштарчевић, дипл. педагог, виша савјетница за стручне сараднике педагоге, Агенција за одгој и образовање, Хрватска који је прилагодила радна група Актива педагога Бања Лука) у основним школама примјењују педагози у сарадњи са наставницима разредне наставе или другим

члановима колектива иако за примјену истог, по њиховим ријечима, нису добили сагласност РПЗ-а, док психолози углавном примијењују ТЗШ - Тест зрелости за школу +, 2011, Зденка Нововић, Миклош Биро, Александар Бауцал, Снежана Товиловић, Центар за примењену психологију Друштва психолога Србије, а дефектолози/логопеди углавном примијењују „Вјештина говорења“ вјежбе и тестови за дјецу и одрасле, Тријажни артикулациони тест из области логопедије др Смиљка Васић, Београд 1991.

Одређени број школа наводи да се дошло до одступања од примјене *Инструментарија за упис ученика у први разред деветогодишње школе*, израђеног у Републичком педагошком заводу у Бањалуци (као обавезни), „Службени гласник“ број 614/03, од 26.03.2003. године који је обухватао: 1. Тест перцепције простора, 2. Тест способности, 3. Тест за испитивање артикулације и 4. Инвентар социјалне зрелости (родитељи процјењују) и да се примијењују субтестови који су скраћена форма преузета из приручника *Теоријске и практичне основе уписа дјеце у школу* (Петар Манддић и Недјељка Гајановић).

На основу Табеле 21. је евидентно да само 8 или 4,28% основних школа у Републици Српској примјењује Инструментарија за упис ученика у први разред деветогодишње школе, израђеног у Републичком педагошком заводу у Бањалуци (као обавезни), број 614/03, од 26.03.2003. године, док поменути приручник *Теоријске и практичне основе уписа дјеце у школу* (Петар Манддић, Недјељка Гајановић) примјењује 17 или 9,09% основних школа.

На основу предочених података види се да се приближно исти инструментарији/тестови/ субтестови користе на нивоу одређених општине или регија у Републици Српској.

Узимајући у обзир све наведено оправдано се намеће питање релевантности и поузданости добијених података и колико се водило рачуна о дозвољеном оптерећењу као и објективној пажњи и концентрацији дјеце приликом наведеног начина процјењивања њихових способности, знања и вјештина.

У Табели 23. су представљени подаци који указују које су способности, вјештине, ставови и знања процјењивана код дјеце уписане у први разред у шк. 2015/16. години у Републици Српској, примјеном наведених инструментарија/тестова и субтестова.

На основу Табеле 23. видимо да су у основним школама најчешће процјењивне сљедеће способности, вјештине, ставовови и знања дјече уписане у први разред у шк. 2015/16. години у Републици Српској: *перцепција простора* у њих 137 или 73,26%; *уочавање сличности и разлика* у њих 95 или 48,13%; *математичко предзнање* у њих 90 или 48,13%; *графомоторички развој* у њих 88 или 47,06%; *артикулационе способности* у њих 71 или 37,97%; *именовање боја* у њих 66 или 35,29%; *говорно језички развој* у 64 или 34,22%; *способност визуо-моторне координације перцептивне организације и способности планирања* у њих 57 или 30,48%; *способност уопштавања и логичког закључивања* у њих 54 или 28,88%; *способност пажње и меморије* у њих 48 или 25,67%; *практично знање и социјална адаптивност* у њих 44 или 23,53%; *концентрације и визуо-моторне координације* у њих 41 или 21,93%; *развијености временске оријентације* у њих 39 или 20,86%; *способности самосталног давања опитних података о себи* у њих 37 или 19,79%; *опажање предмета и визуелно памћење* у њих 35 или 18,72%; *способност учења из искуства* у њих 34 или 18,18%; *опиту интелигенцију* у њих 32 или 17,11%; *лингвистичке компетенције и представља алтернативни тест намијењен социјално депривираној и дјеци чији матерњи језик није српски* у њих 23 или 12,30%; *комуникацију* у 21 или 11,23% и *опште предзнање дјече за полазак у школу* у њих 19 или 10,16%. Остале способности, вјештине, ставовови и знања дјече уписане у први разред у шк. 2015/16. години у Републици Српској су процјењиване у мање од 10% основних школа што се види из Табела 23.

Такође на основу Табеле 23. је евидентно да одређене стручне службе школа приликом процјене зрелости дјече за полазака у школу утврђују знања која се односе на: *математичко предзнање* (њих 90 или 48,13% које предвиђа сљедећа знања: појам броја; препознавање бројева, читање бројева, успјешност бројања од 1 до 10 и уназад од 10 до 1; придруживање броја количини елемената датог скупа; одређивање односа међу предметима (веће, мање, једнако, дуже - краће, више-ниже, дебело-танко); конзервација количине материје, појам величине и количине, препознавање и схватање облика и величине; сабирање и одузимање; разликовање облика и фигура; захватање скупова и бројање, нумеричко памћење; проблемски задаци различите сложености; нумеричко резоновање (са дидактичким материјалом и без материјала); нумеричке способности; сваћање облика, праве црте линије или приближне праве и схватање просторних односа и количине); као и *говорно језички развој* (њих 64 или 34,22% који предвиђа: познавање слова (велика штампана ћирилице); број слова које познаје; препознавање слова и гласова; развијеност гласовне анализе, синтезе, усвојености нивоа технике читања; развијеност говора, постојање тешкоћа у говору; способности за почетно читање и писање и фонолошке способности) што никако није у складу са неопходним вјештинама и знањима дјече која полазе у први разред.

Не постоји стручна оправданост за овакав приступ процјени зрелости дјече приликом уписа у први разред основне школе, нарочито ако се узме у обзир НПП првог разреда основне школе у Републици Српској у оквиру којег је предвиђено усвајање наведених знања и вјештина.

Можемо закључити да је у глобалу укупно процијењивано 57 различитих способности, вјештина, ставовова и знања дјече уписане у први разред у шк. 2015/16. години у Републици Српској те да је тај број оквиран с обзиром да један број основних школа није доставио податке.

Табела 24. Подаци о лицима која су вршила процјену способности, вјештина, ставова и знања дјече уписане у први разред у шк. 2015/16. години у Републици Српској.

Регија	Педагог	Психолог	Наставник разредне наставе	Педагог- психолог	Логопед	Дефектолог	Социјални радник	Помоћник директора	Директор	4 Наставника разредне наставе	Није наведено
Фоча	19	12	2	4	3	1					3
Приједор	20	22	2								
Бања Лука	59	42	20	3	1		2		1	1	
Бијељина	29	18	9	6				1			
Добој	31	16	16	1	5	1					
Σ	158	110	49	14	9	2	2	1	1	1	3
%	45.53	31.70	14.12	4.03	2.59	0.58	0.58	0.29	0.29	0.29	0.86

На основу Табеле 24. видимо да је 158 или 45,53% педагога, 110 или 31,70% психолога, 49 или 14,12% наставника разредне наставе, 14 или 4,03% педагога-психолога, 9 или 2,59% логопеда, по 2 или 0,58% дефектолога и социјална радника и по 1 или 0,29% директора, помоћника директора и 4 наставника разредне наставе вршило процјену способности, вјештина, ставова и знања дјече уписане у први разред у шк. 2015/16. години у Републици Српској. Подаци су оквирни с обзиром да извјестан број основних школа није доставио податке.

Табела 25. Подаци о оријентационом временском трајању процјене способности, вјештина, ставова и знања по дјететју уписаном у први разред у шк. 2015/16. години у Републици Српској.

Регија	Минута	Није наведено
Фоча	13 - 85	2
Приједор	22 - 65	
Бања Лука	15 - 60	1
Бијељина	15 - 90	1
Добој	15 - 60	
Σ	13 - 90	4
%		1.15

На основу Табеле 25. видимо да је оријентационо вријеме трајања процјене способности, вјештина, ставова и знања по дјететју уписаном у први разред у шк. 2015/16. години у Републици Српској, од 13 до 90 минута што није у складу са педагошко-психолошким правилима и принципима стављајући акценат на оптималну пажњу, концентрацију и замор дјече тог узраста.

Табела 26. Подаци о броју уписане дјече у први разред у шк. 2015/16. г. у Републици Српској, која нису опсервирана.

Регија	Број	%
Фоча	12	0.11
Приједор	13	0.12
Бања Лука	67	0.64
Бијељина	16	0.15
Добој	32	0.31
Σ	140	1.33

На основу података датих у Табели 26. видимо да од укупно 10488 дјече колико их је уписано у први разред у шк. 2015/16. г. у Републици Српској њих 140 или 1,33% није опсервирано. Разлози су представљени у Табели 27.

Табела 27. Подаци о разлозима неизвршене опсервације дјете приликом уписа у први разред у шк. 2015/16. г. у Републици Српској.

Тврдње	Број					Σ	%
	Фоча	Приједор	Бања Лука	Бијељина	Добој		
Одлазак психолога на боловање.			29			29	0.28
Тестирање у Драгаловцима и Тедином Хану је заказано за 16. април 2015. год. а није реализовано због састанка у Бањалуци са представницима РПЗ-а у вези екстерног вредновања постигнућа ученика деветог разреда.					11	11	0.10
Због удаљености подручних школа (Церска 35 км) родитељи се не држе заказаних термина, дјеча долазе уморна након чекања за љекарски преглед у Дому здравља, приликом којег дјечи дају вакцине!				11		11	0.10
Показало да нису зрели за школовање на нивоу резултата испитивања (предложено одгајања школовања у току)./ Препоруке доктора за одгајање уписа у школу за следећу годину.		1	10			11	0.10
Ради о дјечи са значајним развојним поремећајима са којима се веома тешко или никако успоставља вербална комуникација због изражених проблема у развоју говора./Ови ученици посједују одговарајућу документацију са процјенама љекара и других стручњака о њиховом психо-физичком развоју и способностима, на основу које су и уписани у први разред основне школе.(5) /Дијете са дијагнозом Дауновог синдрома (2) /Због вишеструких сметњи које дијете има(1)./УМР (1)./Немогућности успостављања контакта и дијагнозе аутизма (2).		1	10			11	0.10
Селидбе у друга мјеста.					10	10	0.10
Дјеча ће бити опсервирана у другој половини августа, а разлог је њихова хронолошка доб, јер 6 година навршавају од септембра до краја календарске 2015. године./ Дјете ће бити опсервирана почетком јуна.	9	1				10	0.10
Одгођен упис за следећу годину јер нису обавезни да ове године упиш у први разред./Одлагања уписа од стране родитеља./Родитељи су обавијестили секретара школе да одустају од уписа дјетета у школу и да ће га уписати за школску 2016/2017. годину./ Отац не жели да дијете иде ове године у школу иако је школски обвезник./ Рођени послје првог септембра 2009.год. на одлуку родитеља дјеча нису опсервирана.			4	1	4	9	0.09
Ученици су били евидентирани на нашем уписном подручју на основу Матичне књиге рођених, у међувремену родитељи тих ученика су промијенили мјесто пребивалишта а самим тим су припалу другом уписном подручју.		5				5	0.05
Због болести. Дијете из здравствених разлога, а на основу медицинске документације није боло у стању да дође на тестирање.			5			5	0.05
Због немогућности успостављања било какве комуникације са дјецом.			3			3	0.03
Ученик се није појавио на тестирању у заказано вријеме.				1	2	3	0.03
Процјену способности дјетета није се могао примјенити у потпуности (присутне логопедске и интелектуалне сметње (2))./ Дијете је дјелимично тестирано (само за манипулативне тестове) (1).		1	2			3	0.03
Дјеча једноставно одбијају да раде тест, а ми немамо право да их на силу тестирамо./ Није хтјело да говори.		1			2	3	0.03
Одбило сарадњу тако да опсервација није комплетна , али су ипак уписани у први разред због година (до 1. септембра 2015. године пуне 6 година).					2	2	0.02
Због логопедских вјежби које су предвиђене у раду са дјецом.				2		2	0.02
Има сметње и није сарађивао на тестирању. / Дијете није жељело сарађивати, примијећена едукативна и социјална запуштеност.	1		1			2	0.02
Ученик није имао потребну документацију.				1		1	0.01
Ученик је 2002. годиште и још увијек се води као ученик првог разреда јер га није завршио. Сваке године крене у школу мјесец – два и послје не долази. Ученик је дијете са посебним потребама (интелектуално оштећење) али родитељи одбијају да га одведу у Центар за социјални рад на категоризацију. Није способан да се брине о себи и буде самосталан. Од школе су удањени око 4 километра. Живе у забаченом дијелу села удаљени од свих тако да дијете показује знакове социјалне запуштености.					1	1	0.01
Због прослијеђивања на процјену психо-физичких способности код стручне комисије.			1			1	0.01
Због здравственог стања, због којег ће бити уписана у специјалну школу.			1			1	0.01
Родитељи дјетета су у току бракоразводне парнице и још увијек нису донијели одлуку са којим ће од родитеља дјете живјети и у коју школу ићи.			1			1	0.01
Тренутно у иностранству.	1					1	0.01
Дијете је тестирано у другој школи у другом граду, те његове резултате очекујемо ових дана.		1				1	0.01
Ученик није тестиран на молбу родитеља јер је тај дан већ био код љекара. Ученик је у процесу утврђивања дијагнозе. Сумња се да је ученик са сметњама - ADHD. Очекујемо да ће нам до поласка у школу доставити мишљење.		1				1	0.01
Због интензивнијих сметњи у говору код дијетета и приједлога за комисијски преглед и категоризацију није извршено опсервирање.	1					1	0.01
Изразита незрелост за полазак у школу.	1					1	0.01
	Σ	13	12	67	16	32	140

Подаци о разлозима због којих није извршена опсервација дјецe уписане у први разред у шк. 2015/16. г. у Републици Српској неће бити појединачно интерпретирани јер су исти прецизно дати у Табели 27.

Неопходно је истаћи да се на основу Табели 27. може закључити да један број наведених разлога се не може сматрати оправданим нпр. да због одлазака психолога на боловање 29 или 0,28% дјецe није опсервирано, затим да због састанка у Бањалуци са представницима РПЗ-а у вези ектерног вредновања постигнућа ученика девог разреда 11 или 0,10% дјецe није опсервирано, такође 11 или 0,10% дјецe није опсервирано јер се не држе заказаних термина, а 1 или 0,01% дијете није опсервирано јер није имао потребну документацију и сл.

На основу ових показатеља отвара се низ питања нпр: *Зашто се нису одредили адекватни термини за сарадњу са родитељима и дјецом како би се извршила њихова опсервација? Ко ће и када извршити опсервацију ове дјецe? Како и на основу којих података ће се пошунити Досије ученика? Како ће се на основу непотпуних података извршити формирање одјељења у складу са свим релевантним параметрима?*

Дакле намеће се закључак да поједнини стручни сарадници недовољно озбиљно и одговорно приступају овом дијелу уписа дјецe у први разред.

Табела 28. Подаци о броју дјецe код којих су идентификоване сметње у развоју на основу процјена стручних сарадника из основних школа.

Регија	Оштећење вида	Оштећење слуха	Оштећење у говорно-гласовној комуникацији	Тјелесно оштећење	Интелектуално оштећење	Психофизички поремећаји и обољења	Вишеструке сметње	Аутизам	Друге сметње	Σ
Фоча	33	4	157	11	5	4	6	2	5	215
Приједор	10	2	85		8	2	6		4	109
Бања Лука	44	7	292	63	18	3	18	9	19	470
Бијељина	16	3	91		5	5	10			130
Добој	16	1	248	6	6	2	4	3	3	272
Σ	119	17	873	80	42	16	44	14	31	1196
%	9.95	1.42	72.99	6.69	3.51	1.34	3.68	1.17	2.59	11.40

На основу Табеле 28. може се закључити и да од укупно 1196 идентификоване дјецe са сметњам у развоју њих 873 или 72,99% има *оштећење у говорно-гласовној комуникацији*, 119 или 9,95% има *оштећење вида*, 80 или 6,69% има *тјелесно оштећење*, 44 или 3,68% има *вишеструке сметње*, 42 или 3,51% има *интелектуално оштећење*, 31 или 2,59% има *друге сметње*, 17 или 1,42% има *оштећење слуха*, 16 или 1,34% има *психофизичке поремећаје и обољења* и 14 или 1,17% их је са аутизмом.

Дакле, од укупно 10488 дјецe колико их је уписано у први разред у шк. 2015/16. г. у Републици Српској, а на основу процјена стручних сарадника из основних школа њих 1196 или 11,40% их је са одређеним сметњам у развоју и то: 873 или 8,32% има *оштећење у говорно-гласовној комуникацији*, 119 или 1,13% има *оштећење вида*, 80 или 0,76% има *тјелесно оштећење*, 44 или 0,42% има *вишеструке сметње*, 42 или 0,40% има *интелектуално оштећење*, 31 или 0,30% има *друге сметње*, 17 или 0,16% има *оштећење слуха*, 16 или 0,15% има *психофизичке поремећаје и обољења* и 14 или 0,13% их је са аутизмом.

Табела 29. Подаци о број дјече уписане у први разред у шк. 2015/16. г. у Републици Српској, којима је потребан логопедски или други третман.

Регија	Број дјече којима је потребан логопедски третман	Број дјече којима је потребан неки други третман													Σ	
		Хабилитациони третман (логопед, психолог и радна терапија)	Дефектолошки	Асистент у настави	Физијатриски/физикални/корективни третманима код физијатра	Упућено/предложено на преглед код офталмолога.	Упут код ендокринолога	Потребно мишљење дефектолога	Потребно мишљење психолога	Предложено је појачан педагошки надзор	Потребан и третман психолога	Упућено на психолошки третман	Потребно родитељско савјетовање (психолог)	Σ		
Фоча	219					2						5		7	226	
Приједор	109	1												1	2	111
Бања Лука	439		7	1	3	1		2	3			1			18	457
Бијељина	291		2		29	8	1				8				48	339
Добој	357		2		6	2						1			11	368
Σ	1415	1	11	1	38	13	1	2	3	8	1	6	1	86	1501	
%	13.49	0.01	0.10	0.01	0.36	0.12	0.01	0.02	0.03	0.08	0.01	0.06	0.01	0.82	14.31	

На основу Табеле 29. видимо да је од укупно 10488 дјече, колико их је уписано у први разред у шк. 2015/16. г. у Републици Српској, а на основу процјена стручних сарадника из основних школа, за њих 1501 или 14,31% потребан неки вид стручног третмана (за 1415 или 13,49% дјече потребан је логопедски третман, док је за њих 86 или 0,82% потребан неки други третман који је прецизно наведен у Табели 29.).

VI Завршне напомене

У оквиру завршних напомена представљени су подаци који се односе на број и разлоге не уписа дјече у први разред у шк. 2015/16. г. у Републици Српској.

Табела 30. Подаци о број не уписане дјече у први разред у шк. 2015/16. г. у Републици Српској.

Регија	Број
Фоча	15
Приједор	10
Бања Лука	63
Бијељина	30
Добој	66
Σ	184

На основу Табеле 30. евидентно је да 184 дјече није уписано у први разред у шк. 2015/16. години у Републици Српској. Разлози су представљени у Табели 29.

Табела 31. Подаци о разлозима не уписа дјече у први разред у шк. 2015/16. г. у Републици Српској.

Тврдње	Број					
	Фоча	Приједор	Бања Лука	Бијељина	Добој	Σ
Родитељи дјецу нису довели на упис. (Послана је обавијест надлежној служби локалне заједнице која треба да утврди разлоге недоласка. /Јер се нису појавили на упису из непознатих разлога./ Родитељима дјече поново су послати позиви./ Нисмо добили из Центра за социјални рад адекватне разлоге због чега није извршен упис у школу./ Дјеца се нису појавила нити на љекарском прегледу нити на упису, а школу нису обавијестили из којих разлога.)	8	8	18	4	6	44
Здравствено и психо-физичко стање дјече: (На основу повратне информације из Центра за социјални рад један ученик није уписан, јер има дјечију парализу и на интензивном је лијечењу (1). У складу са налазом и препоруком породичног љекара један ученик (годиште 2009.) није уписан за ову школску годину у школу, јер има аутизам и на интензивном је третману (1). / Упис овог дјетета је одложен за годину дана. Дијете не сарађује, не говори осим са својим укућанима. Мишљење љекара је било да се дјетету одгоди упис у школу за годину дана (1). Савјета доктора и логопеда да се упис у први разред одгоди за сљедећу школску годину (развојни пермисивни поремећај (1)./ Дипл. психолог из Центра за ментално здравље предложио је одгађање поласка у први разред због успореног психомоторног развоја (1). Специјалиста дјечије психијатрије предложио одгађање поласка у први разред због дисхармоничног развоја (1). /На основу психолошке процјене и љекарске потврде за једно дијете је наведено да психичка развијеност не прати календарски узраст, а и дијете је категорисано (1)./Одложен је упис дјетета до сљедеће школске године због операције на срцу и вишеструких компликација на срцу (1)./ Због изразитог развојног поремећаја (аутизам) специјалиста дјечије психијатрије препоручио је одгоду уписа за сљедећу школску годину, с чим се школска комисија сложила (1)./ Упис је одгођен на основу мишљења љекара, логопеда и психолога. Не успоставља се комуникација (1). Због одступања у психомоторној развијености у односу на доб према процјени и препоруци надлежног Центра за ментално здравље и због даљег поступка утврђивања врсте ометености. (1)/ Одложен упис за годину дана на основу налаза специјалисте (1). По мишљењу педијатра, логопеда, дефектолога дјечак још увијек није психолошки зрео за похађање основне школе (1)./Љекарска дијагноза и планирано лијечење у наредном периоду (1)./ Успорен психомоторни развој (1)./ Тежи облик аутизма (1)./ Хронолошки недорасло за упис, није приступило тестирању и према захтјеву родитеља упис је одгођен (1). /Логоретардација, није успостављена контрола мокрења и дефекације (1)./Одгођен упис за сљедећу школску годину због недовољно развијеног говора (2)./ Уписано јер су млађа, а на ТЗШ+ показали су изразиту незрелост за полазак у школ (2)./Незрелост за школу по мишљењу педагога и психолога школе (3). /У циљу усклађивања различитих аспеката развоја дјетета препоручена одгода уписа за наредну школску годину./ По препоруци педијатра да се одгоди упис за годину дана /болест (4)./Према препоруци Комисије за упис и уз сагласност родитеља, а поштујући хронолошку и психосоцијалну зрелост дјетета упис је одложен за наредну годину./ Према процјени комисије, а на основу спроведеног тестирања, предложено одгода поласка у 1. разред за наредну школску годину (3)./ Комисија је након тестирања утврдила да дијете није психо-физички зрео за полазак у школу, а обзиром да се ради о пријевременом упису дијете ће наредне школске године бити уписано у први разред 1.	3	1	22	5	7	38
Промјенили мјесто пребивалишта. /Промјенили адресу становања или су се преселили у неки други град или државу./ Одселили из Лопара./Одселио у иностранство./ Родитељи дјече су на вријеме обавјештени о упису и исти су се на вријеме одазвали и саопштили нам да су њихове породице промјениле мјесто пребивалишта и да ће њихова дјеца похађати школу у Републици Србији.				11	23	34
На основу Члана 54. Закона о основном образовању и васпитању, а у сагласности са родитељима, дјеца нису уписана у овој школској години. (Дјеца неће напунити 6 година до 1.9.2015. г, те нису обавезна уписати се у школу.)			20	6	3	29
Пресељење, одгађање поласка дјече у 1.разред, непознати разлози....					22	22
Позвали смо родитеље на разговор, како бисмо утврдили разлог с обзиром да дијете подлијеже обавезном упису, о чему смо родитеље и обавијестили усмено. Мајка нас је упознала са својим здравственим стањем (тешка депресија, тренутно на лијечењу) она сматра да није способна још увијек да доводи дијете у школу, те да ће дјечака уписати сљедеће године. Обавијештени су о могућим законским консеквенцама. Они не одбијају упис али траже могућност пролонгирања док се мајка не опорави.					4	4
Знамо да у По Врбањци има дјеце Бошњака које родитељи нису довели на упис због захтјева за језиком бошњачког народа и националне групе предмета, али нам није познат тачан број, јер има дјеце која су рођена изван РС, а по евиденцији коју посједујемо знамо за троје дјеце.			3			3
Процедура уписа дјече у школу је у току . (Ромска породица наводи материјалне недаће због којих не може школовати дјецу која требају да иду у школу. (2)./Родитељи сматрају да дијете није зрело, иако календарским узрастом треба бити уписано у први разред. Тренутно је школа у процедури уписа тог дјетета.)	3					3
Сагласност од стране Министарства просвјете и културе да се упишу у другу школу.				2		2
Ученик се није појавио на тестирању у заказано вријеме.				1		1
Ученик није имао потребну документацију.				1		1
Комисија је усвојила захтјев родитеља за одлагање уписа у први разред због недовољног броја дјеце у одјељењу првог разреда у ПО Сочковац на захтјев родитеља одгођена за сљедећу годину.					1	1
У току процјена потреба и усмјеравање дјеце и омладине у развоју првостепене стручне Комисије.	1					1
Ученик је ометен у развоју, родитељи су завршили специјално одјељење и нису дијете још увијек довели на упис.		1				1
ЈУ ОШ „Мокро“ се већ пар школских година сусреће са веома значајним проблемом који се односи на «ЦИПС- ове потврде» . Наиме, родитељи чије пребивалиште припада уписном подручју ЈУ ОШ «Мокро» уписују дјецу у преостале двије школе на Општини а то су ОШ «Пале» и ОШ «Србија».Исто тако, за дјецу која припадају уписном подручју неке од 4 подручне школе, родитељи доносе лажне ЦИПС-ове потврде о њиховом пребивалишту, како би се иста уписала у централну Основну школу «Мокро». С тим у вези долази до наглог опадања броја ученика и одјељења у подручним школама али и у централној. Ове школске године ПО «Брезовице» је похађало свега 4 ученика и упитан је опстанак овог одјељења у школској 2015/2016 години. Ове информације су радницима и стручној служби итекако познате, с обзиром да се ради о малој мјесној заједници. Школа не зна на који начин да се избори са овим проблемом, те Вас овим путем молимо да нам пружите помоћ у рјешавању истог.	1					1
	16	10	63	30	66	185

Подаци о разлозима због којих 185 дјеце није уписано у први разред у шк. 2015/16. г. у Републици Српској неће бити појединачно интерпретирани јер су исти прецизно дати у Табели 31, с тим да се један број наведених разлога се не може сматрати оправданим (нпр. да се 1дијете се није уписало у школу јер се на тестирање није појавио у заказано вријеме, као и да 1 дијете није уписано у школу јер није имао потребну документацију и сл.).

Евидентно је да су сви достављени подаци о здравственом и психофизичком стању дјецe уписане у први разред основне школе различити у зависности да ли се односе на резултате са извршених обавезних љекарских систематских прегледа, на податке на основу Налаза и мишљења првостепене стручне комисије за процјену потреба и усмјеравање дјецe и омладине са сметњама у развоју или на резултате педагошко-психолошко-дефектолошко-социолошких процјењивања на нивоу основне школе.

Намеће се закључак да су све здравствене и социјалне установе и основне школе на исти (квалитетнији и одговорнији) начин приступиле обради и достављању података са извршених обавезних љекарских систематских прегледа и педагошко-психолошко-дефектолошко-социолошких процјењивања показатељи би били знатно релевантнији и уједно алармантнији када се сагледа и оквирни број дјецe са здравственим и психофизичким сметњама уписане у први разред основне школе у шк. 2015/16 години у Републици Српској.

Дакле, обрађени и интерпретирани подаци су оквирни показатељи на који начин је извршен упис дјецe у први разред шк. 2015/16. године у Републици Српској; затим броја уписаних ученика, формираних одјељења; социјалне структуре породица; примјењиваних тестова и утврђених здравствених и психо-физичких способности код дјецe из разлога што школе у оквиру извјештаја са извршеног упису дјецe у први разред основне школе нису достављале потпуне, тачне, прецизне и недвосмислене податке.

Општи закључак и препоруке

Уважавајући чињеницу да је поштовање инклузивне васпитно - образовне филозофије загарантовано важећим законским регулативама у Републици Српској неминовно је мијењање циља и начина процјене способности, вјештина и знања дјецe приликом уписа у први разред основне школе. Наиме, ранија педагошко-психолошка пракса приликом уписа дјецe у први разред основне школе имала је између осталог селективни карактер те се стога и звала процјена способности дјецe за полазаку у школу. Савремени васпитно-образовни системи подразумијевају да се та пракса мијења те у складу са наведеним процјена индивидуалних способности и могућности дјецe приликом уписа у први разред основне школе је у циљу добијања што објективнијих показатеља психо-физичких карактеристика дјецe у сврху утврђивања чињеничног стања те на основу истих осигуравање адекватног васпитно-образовног процеса. Дакле, процјена индивидуалних карактеристика дјецe приликом уписа у први разред основне школе прије свега има дијагностичко - прогностички карактер који даље имплицира формирање одјељења на основу свих релевантних параметара те пружање адекватне стручне (педагошке, психолошке, дефектолошке, социјолошке, ...) подршке и помоћи како дјеци и њиховим родитељима тако и наставницима приликом обезбјеђивања и реализовања адекватног васпитно-образовног процеса.

У складу са наведеним неопходно је да основне школе остваре функционалну сарадњу са јединицама локалне самоуправе како би благовремено добијале функционалне спискове (тј. спискове са уписног подручја школе) дјецe дорасле за полазак у први разред основне школе у циљу што квалитетнијег праћења одзива родитеља за упис дјецe у први разред и евентуално предузимање неопходних мјера и поступака у циљу остваривања права дјецe на школовање у складу са њиховим индивидуалним карактеристикама.

Такође, за ефикасан процес уписа дјецe у први разред основне школе неопходан је квалитетан и одговоран мултидисциплинаран приступ васпитно-образовних, здравствених и социјалних усанава.

Дакле, потребно је да основне школе остваре функционалну сарадњу са надлежним здравственим установама, стручним комисијама и установама социјалне заштите како би добијале функционалне показатеље здравственог и психо - физичког стања дјеце дорасле за полазак у први разред основне школе у циљу што квалитетнијег упознавања дјечијег здравственог и психофизичког стања и обезбјеђивања ефикаснијег васпитно - образовног процеса у складу са њиховим индивидуалним способностима и могућностима.

На основу претходног излагања можемо закључити да би било неопходно израдити званични Инструментариј са упутством за упис дјеце у први разред што би осигурало прије свега да се води рачуна о дозвољеном оптерећењу као и објективној пажњи, концентрацији и замору дјеце приликом процјене њихових способности, вјештина и знања, затим у многоме би стручним лицима у школама олакшало посао и осигурало поузданије и комплетније резултате процјене а што би имплицирало организовање и реализовање васпитно-образовног рада у складу са индивидуалним карактеристикама дјеце.

Такође је евидентно да је неопходно сачинити детаљно упутство за израду Извјештаја о упису дјеце у први разред како би се избјегле и предуприједиле тренутне негативне праксе да се достављају непотпуни и непрецизни подаци у оквир истих, како би анализа упис дјеце у први разред била релевантна.

Инспектори-просвјетни савјетници

Мр Слађана Вилотић

Гордана Попадић

Доц. др Здравко Марјановић